

БЕЛАРУСКИ ПЕЧАЖАЎНЫ ўНІВЕРСИТЕТ
БЕЛАРУСКАЕ ГЕАГРАФІЧНАЕ ТАВАРЫСТВА

15а
51475

У горад Беларускага
Геаграфічнага таварыства

РАЗВІЦЦЁ ГЕАГРАФІІ БЕЛАРУСІ
ВЫНІКІ, ПРАБЛЕМЫ, ПЕРСПЕКТЫВЫ

Тэзісы дакладаў навуковай канферэнцыі,
прысвечанай 60-годдзю геаграфічнага факультэта

Міюнь 1994

Репозиторий БГПУ

ВНУ Беларусь атрымаў магчымасць больш глыбока знаёміцца з прыродай, насельніцтвам, геаграфіяй сваёй радзімы. Гэта тым больш неабходна, што сёння ў навучальныя планы па падрыхтоўцы навучнікаў географіі ў якасці самастойных дасягненняў уключаны і выкладчыцкая практыка ў Беларусі, як "аўтарская географія Беларусі", "Сацыяльна-эканамічная географія Беларусі", "Географічнае краязнаўства", вывучэнне асноў географіі карысных выкапняў, ландшафту, насельніцтва Беларусі. Мэтай вывучэння географіі сваёй вобласці, нацыянальнае выкладанне ўсіх адрэчанага курсу безумоўна практыка па географіі Беларусі. Аднак яна павінна разглядацца як самастойны від практыкі, а не альтэрнатыўна дадзенай комплекснай паловай практыцы па фізічнай і эканамічнай географіі. Апошняя неабходна тэрмінова аднавіць у яе першапачатковы выгляд.

Перашкоды, якія існуюць сёння на шляху правядзення далейшай нававой практыкі не з'яўляюцца неадольнымі. Разлікі паказваюць, што пры умове пэўнага акарачэння яе прашаглаці /п'ятнадцатой/ дзв'юцца дзён замест трыццаці/ і выбары найбольш аптымальнага з пункту гледжання транспартнага арганізма месса правядзення для студэнтаў Брэсцкага педінстытута такім рэгіёнам можа быць Закарпацкая Украіна, грамавыя затраты будучы супаставімымі з тымі, што і пры правядзенні практыкі на тэрыторыі Беларусі. Паўныя цяжкасці, якія могуць узнікнуць пры пераходзе на адрэчанага межу і пад час перамяшчэння па тэрыторыі іншых адрэчанага, патрабуюць, каб з боку Міністэрства адукацыі і навуцы Рэспублікі Беларусь была праведзена навуная работа па заключэнню пагаднення аб абмежаванні студэнтаў з адпаведнымі ўстановамі Расіі, Украіны, Польшчы.

Сучаснае арганізма з падрыхтоўкай навучнікаў географіі ў Рэспубліцы вымушае адмовіцца ад адрэчанага намаганняў географічнай грамадскасці з тым, каб не толькі захавалі вышэй тэарэтычны ўзровень выкладання адпаведных навучальных дасягненняў, але і зберэгалі насыты раней трыццаці па арганізма і правядзення даследаванняў у хадзе паловай практыкі і экспедыцыі. У зваротным выпадку рэальным стане зніжэнне агульнага ўзроўня географічнай адукацыі на Беларусі.

С. СІДОР

(Беларускі навуковец, г. Мінск)

МІКАЛАЙ АЗБУКІН: ГЕАГРАФІЯ І КРАЯЗНАЎЦА

Мікалай Азбукін належыць да ліку таленавітых навукоўцаў, што сталі ахвярамі большасці рэпрэсій 30-х гадоў. Іх імяны з'яўляюцца ў беларускай навуцы і культуры пасля дзесяцігоддзя забароны і забвэння.

М. Азбукін быў калегам А. Сяміліча па працы ў Інстытуте, а затым на кафедры географіі Беларускай Акадэміі Наук. Яго навуковая дзейнасць таксама была пленнай і шматграннай.

У навуковай і навукова-метадычнай дзейнасці Мікалай Азбукін можна вылучыць некалькі накірункаў: напісанне падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў; арганізацыя краязнаўчай работы і акцыйна-навуковай тэрміналогіі; неасрэдна навуковая дзейнасць у галіне эканамічнай географіі. Зразумела, што названыя накірункі дзейнасці пераплітаюцца і былі цесна ўзаемасвязанымі.

Як і А. Сяміліч, М. Азбукін унес ваку ў станаўленне школьнай географіі на Беларусі, у стварэнне падручнікаў і вучэбных дапаможнікаў для школ. Ім напісаны падручнік "Географія Еўропы" (1924), разам з А. Сямілічам падручнік "Географія паўночна-аўрапейскіх краёў (Азія, Афрыка, Амерыка, Аўстралія, Акіянія і Антарктыда" (1925). Выданнем даўх названых падручнікаў упершыню на беларускай мове зроблена географічнае апісанне усіх частак свету.

Другі накірунак дзейнасці Мікалая Азбукіна — краязнаўства. Ён з'яўляецца адным з арганізатараў і кіруючым краязнаўчага руху на Беларусі. У канцы 1923 г. Інстытутам было прынята рашэнне аб стварэнні пры гэтай установе Цэнтральнага Бюро Краязнаўства (ЦБК) для каардынацыі працы краязнаўчых арганізацый. У склад ЦБК увайшлі ў асноўным дзеячамі і навукоўцамі як У. Пічэта, А. Сяміліч, а таксама і М. Азбукін.

З яго ўдзелам быў распрацаваны пераг праграм і інструкцый па збору краязнаўчага матэрыялу для масовых арганізацый, што дэдукаваліся ў часопісе "Наш край". Сярод іх вельмі дэталёва і цікава "Праграма апісання паселішча гарадскога тыпу"